

Datum

2020-08-19

Vår referens

Lotta Heckley

Controller

lotta.heckley@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen inom arbetsmarknads- och socialnämnden ASN-2020-10054

Sammanfattning

Stadskontoret har, tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, under våren 2020 och på uppdrag av kommunstyrelsen, utrett de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelserna inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Stadskontoret har skickat utredningen på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande inför kommunstyrelsens sammanträde i september.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar den rapport som stadskontoret har skickat på remiss. Förvaltningen delar, i stort, de slutsatser som dras i utredningen.

I förslag till yttrande belyser förvaltningen områden som förvaltningen bedömer är av vikt och som kompletterar stadskontorets utredning.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende stadskontorets rapport om *bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen inom arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart

Beslutsunderlag

- Bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen inom arbetsmarknads och socialnämndens verksamheter - delrapport ekonomiskt bistånd
- G-Tjänsteskrivelse ASN 200827 Bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen
- Förslag till yttrande ASN200827
- §176 Bakomliggande orsaker till kostnadsutveckling och budgetavvikelse inom arbetsmarknads- och socialnämnd

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2020-08-13

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-08-27

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen, avdelningschefer.

Ärendet

Bakgrund

Stadskontoret har under våren 2020, på uppdrag av kommunstyrelsen, utrett de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelserna inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen och arbetet har gjorts i samarbete med förvaltningen.

Stadskontoret har skickat utredningen på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande inför kommunstyrelsens sammanträde i september.

Sammanfattning av stadskontorets slutsatser

Stadskontoret har i sin rapport skrivit fram fem sammanfattande slutsatser som återges nedan.

1. Arbetsmarknads och socialnämndens styrning och uppföljning utvecklas – och behöver utvecklas ytterligare

Det är inte möjligt för stadskontoret att i detta skede av förvaltningens arbete bedöma effekterna av de åtgärder som vidtagits hittills. Stadskontoret ser ett behov av att förvaltningens utvecklingsarbete dokumenteras, följs upp och utvärderas framöver. Stadskontoret ser det som önskvärt att förvaltningen beaktar de synpunkter som lämnas ovan i sitt fortsatta utvecklingsarbete.

2. Malmö har högst hyreskostnader av jämförelsekommunerna

Kommunfullmäktige har ett ansvar för hur berörda nämnder, styrelser och kommunala bolag ska agera och verka i dessa frågor. Bostadssituationen i Malmö gör att människor som är särskilt utsatta hamnar hos socialtjänsten. En obalanserad bostadsmarknad medför högre kostnader för Malmö stad. Stadskontoret ser ett behov av att kommunfullmäktige/kommunstyrelsen beaktar synpunkterna ovan. Stadskontoret ser vidare ett behov av att arbetsmarknads- och socialnämndens utvecklar sin styrning och uppföljning av kostnadsdrivande beslut, i detta fallet boendekostnader.

3. Befolkningsstruktur och arbetsmarknad utgör en del av, men inte hela, förklaringen till de höga kostnaderna

Stadskontoret bedömer att Malmös befolkningsstruktur till viss del kan förklara de högre kostnaderna för ekonomiskt bistånd i staden jämfört med i andra kommuner, men att kostnaderna i huvudsak drivs av andra faktorer. Den bild som ibland förmedlas av Malmö som en unik stad vad gäller befolkningen har svagt stöd i data.

4. Ekonomiskt bistånd och statliga ersättningar till enskilda

Stadskontoret konstaterar att staten har trätt tillbaka och lämnat ett större försörjningsansvar till kommunerna. Detta ökade försörjningsansvar belastar alla kommuner, men Malmö drabbas

troligen hårdare eftersom förvärvsfrekvens är lägre än i andra socioekonomiskt liknande kommuner. Stadskontoret ser ett behov av att Malmö stad även fortsättningsvis lyfter frågan om försörjningsansvaret i dialog med relevanta nationella aktörer.

5. Den kommunövergripande styrningen kommer att analyseras vidare

Stadskontoret kommer att analysera konstruktionen med separata ramar och resultatansvarsbefrielse för arbetsmarknads- och socialnämnden i en kommande delrapport, med särskilt fokus på tydlighet i styrningen. Vidare ser stadskontoret ett behov av att gemensamma modeller för att göra ekonomiska konsekvensanalyser utvecklas och att ansvaret att göra sådana analyser i samband med beslut förtydligas.

Sammanfattning av förvaltningens förslag till yttrande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen nämnden välkomnar den rapport som stadskontoret har skickat på remiss. Rapporten gör en detaljerad kartläggning av nämndens kostnader för ekonomiskt bistånd och av Malmös befolkning jämfört med liknande kommuner.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen delar, i stort, de slutsatser som dras i utredningen. I förslag till yttrande belyser förvaltningen områden som förvaltningen bedömer är av vikt och som kompletterar stadskontorets utredning.

Förvaltningens utvecklingsarbete: Förvaltningen har ett omfattande pågående utvecklingsarbete, dels generellt genom ny organisering och en satsning på ekonomistyrning och dels mer specifikt inom området arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har sedan 2017 arbetat aktivt med att utveckla arbetssätt, styrning och kontroll inom ekonomiskt bistånd.

Påverkansfaktorer i omvärlden: En stor befolkningstillväxt och en ökning av antalet invånare som behöver stöd och hjälp innebär utmaningar för kapaciteten inom verksamheter som vuxenutbildning, Arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Sysselsättningsnivån och arbetslösheten i Malmö bedöms påverka antalet hushåll som behöver ekonomiskt bistånd i staden på ett sätt som inte lyfts i stadskontorets utredning.

Samarbeten i staden: Slutligen vill förvaltningen också betona vikten av att staden fortsätter att satsa på utbildning för att öka antalet barn som blir behöriga till gymnasiet, fullföljer gymnasiet och väljer att fortsätta studera efteråt. Ett nära samarbete mellan skolnämnderna, kommunstyrelsen och arbetsmarknads- och socialnämnden behövs för att skapa gemensamma analyser och prioriteringar framåt.

Ansvariga

Katarina Lindeberg Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef